

Гіперплазія - ознаки та симптоми, корисні та небезпечні продукти, народні засоби

Лазарева Валентина, лікар-терапевт, нутриціолог

Єлісєєва Тетяна, головний редактор проекту EdaPlus.info

E-mail: lazareva.v@edaplus.info, eliseeva.t@edaplus.info

Реферат Гіперплазія - це підвищена кількість клітин у тканині або органі, через що орган або нове утворення збільшується в розмірах (тканини пухлинного типу виключаються).

Гіперплазія може розвинути у молочних залозах, ендометрії, яєчниках, щитовидній залозі, плаценті, простаті. Буває навіть гіперплазія зубної емалі.

Ключові слова: Гіперплазія, опис, причини виникнення, види та симптоми, оклад, профілактика, лікування, корисні продукти, народні засоби, небезпечні продукти

Причини розвитку гіперплазії

Дане захворювання виникає через процеси, що стимулюють зростання і розмноження клітин. Це можуть бути: збої у регуляції процесів обміну та зростання на тлі нервових розладів; підвищене функціонування якогось із органів або тканин через вплив специфічного стимулятора росту (до таких відносять канцерогени або продукти розпаду: вуглекислий газ, молочна кислота, мінеральні речовини, вода). Крім того, підвищене розмноження клітин може починатися через порушення взаємозв'язків у внутрішній секреції органів, через гормональні збої в організмі. Велику роль відіграє спадковий фактор та наявність ожиріння [1], мастопатії, ендометріозу, цукрового діабету [2].

Приклади розростання клітин та тканин в організмі:

- підвищене розмноження клітин епітелію молочних залоз під час вагітності;
- збільшення кількості клітин епітелію залоз матки під час передменструального періоду;
- поліпи аденоматозного типу, що з'явилися на слизових поверхнях носа, матки, шлунка;
- розростання кровотворних тканин регенеративного типу за межами кісткового мозку при тяжкому ступені анемії та в період перебігу сильних інфекційних хвороб.

Симптоми гіперплазії

Симптоматика гіперплазії залежить від місця розростання клітин чи тканин.

Виділяють такі **основні ознаки** : уражений шар тканини потовщується, а орган збільшується у розмірах; у місцях, уражених хворобою, з'являються хворобливі відчуття та дискомфорт. Також може спостерігатися загальна інтоксикація організму, яка проявляється у вигляді нудоти, блювотних позивів, підвищення температури або, навпаки, хворого починає терпіти.

Крім того, прояв гіперплазії безпосередньо залежить від її виду та форми.

Найбільш поширеними вважають гіперплазію ендометрію, щитовидки, зубної емалі у підлітків та плаценти.

Основними ознаками гіперплазії ендометрію є наявність мажучих та кров'янистих виділень у міжменструальному періоді, збої у менструальному циклі, сильні болі та маткові кровотечі після затримки менструації.

При гіперплазії щитовидної залози у хворого можуть виникати проблеми з ковтальною функцією, порушуватись дихання, зміняться тембр голосу, з'являтися відчуття грудки у горлі.

При гіперплазії плаценти на пізніх термінах змінюється рух та активність плода (ворушіння можуть стати в рази активнішими або зовсім сповільниться), часто змінюється характер биття серця малюка в утробі.

Гіперплазія зубної емалі проявляється білими плямами на зубах, їх називають "перлинами" або "краплями". У більшості випадків протікає без виражених симптомів і без больових відчуттів. Залежно від місця розташування може бути 3-х видів: кореневої, коронкової та пришийкової. За своїм складом можуть бути емалевими, емалево-дентинними та емалево-дентинними з порожниною (пульпою).

Види та форми гіперплазії

Гіперплазія може протікати у 3 формах: осередковій, дифузній та у вигляді поліпів.

1. При осередковій формі цього захворювання, розростання тканин відбувається в окремій обмеженій ділянці та має виражені межі.
2. При дифузній формі збільшення кількості клітин та тканини відбувається на всій поверхні шару.
3. Поліпи утворюються у випадках, коли розростання клітин чи тканин протікає нерівномірно. Наявність поліпів збільшує ризик кістозних чи недоброякісних утворень.

Що стосується видів, то гіперплазія може бути *фізіологічною* або *патологічною*.

Фізіологічна гіперплазія розвивається в молочних залозах під час вагітності [3] та в період годування груддю [4].

До групи **патологічної гіперплазії** відносять розростання органів та тканин, яких у природі не повинно бути і вони не закладені на фізіологічному рівні.

Корисні продукти при гіперплазії

При гіперплазії, обов'язково, застосовується дієтотерапія. З її допомогою можна уповільнити патогенне зростання і надалі убезпечити себе від наслідків цього захворювання.

При гіперплазії корисні продукти:

- з антиоксидантними здібностями [5] (свіжі овочі, фрукти, ягоди);

- натуральні олії та жири, що містять омега-3 [6] (макрель, лосось, сардина, всі види горіхів, лляна олія [7]);
- містять целюлозу і клітковину [8] (буряк [9], яблука [10], морква [11], кабачки [12], рис коричневого кольору, злаки, ожина [13], фейхоа [14,15], інжир);
- м'ясо птиці (не жирне);
- хліб, приготований з борошна грубого помелу, цільнозернового та житнього, хліб з висівками;
- крупи (краще купувати не подрібнені): вівсянка [16], гречка [17], перлівка, рис [18];
- кисломолочна продукція (необхідно брати без добавок та краще вибирати знежирену продукцію);
- містять вітамін С [19] та Е [20] (апельсини [21], лимони [22], шипшина [23], червоний перець [24] у стручках, полуниця [25], суниця, ківі [26], горобина [27], калина [28], жимолість, чорна смородина [29], чорниця, шпинат [30], петрушка [31], обліпіха [32], щавель [33], яйця [34], курага, горіхи, кальмар, чорнослив) .

Жінкам необхідно їсти продукти, багаті на рослинні стероли (вони не дають вироблятися естрогену у підвищених кількостях). Для потрапляння в організм стерол необхідно їсти насіння гарбуза та соняшника, часник, селера та зелений горошок. Також, щоб прибрати надлишок естрогену, потрібно їсти броколі [35,36] та цвітну капусту. Споживання цих продуктів запобігатиме розвитку гіперплазії ендометрію в онкологічну проблему.

Також, слід включати до свого раціону бобові культури (горох, сочевицю, квасолу). Вони мають протиракові здібності. Такий ефект досягається за допомогою сопонінів та фіброволокна, які входять до складу цих культур.

Крім того, краще вживати їжу дрібно. Прийомів їжі має бути не менше п'яти. Загальне добове споживання жиру має перевищувати 100 грамів. Пити необхідно не менше 2-х літрів на день. Обов'язково з'їдати в день хоча б по два види фруктів/ягід.

Людям із зайвою вагою потрібно коригувати своє харчування, ще з огляду на цей фактор. У такому випадку всі страви повинні бути приготовлені в вареному або парному вигляді.

Важливо!

Перш ніж приймати рішення про дієтотерапію, необхідно проконсультуватися з дієтологом, врахувати всі особливості організму та захворювання (особливо хронічні, якщо такі є).

Засоби народної медицини при гіперплазії

Для кожного різновиду гіперплазії потрібне окреме лікування народними методами.

Почнемо з гіперплазії ендометрію .

Для її лікування використовують природну гормонотерапію. Для цього жінці необхідно приймати лікарський збір, що складається з звіробою, дводомної кропиви [37], чистотілу,

борової матки, чебрецю [38], золототисячника, плодів глоду, грициків, квітів календули [39]. Всі ці рослини беруть у рівній кількості, ретельно перемішують. Для приготування відвару знадобиться 2 столові ложки збору і 0,5 літра кип'яченої гарячої води. Наполягати відвар 2 години в термосі, потім його слід профільтрувати. Приймати потрібно протягом шести місяців. Є одна особливість у прийомі. Починати пити відвар потрібно на восьмий день від початку кожного нового жіночого циклу. Дозування: 2 столові ложки відвару тричі на добу перед їдою.

Для полегшення симптомів і профілактики хвороби можна використовувати і збирання з кропиви, грициків, квіток пижма, смолівки, деревію [40], горця пташиного. Спосіб приготування, дозування та застосування подібно до рецепта, описаного вище.

Для лікування **гіперплазії ендометрію** також можна використовувати спринцювання з відварів карагану гривастого і чистотілу. Для приготування відвару беруть 1 столову ложку сухої трави, заливають 1 л окропу і залишають на пів години. Фільтрують і використовують для ванн або спринцювання. Процедуру необхідно проводити 1 раз на добу протягом 14 днів.

Для лікування **гіперплазії щитовидної залози** можна застосовувати такі методи.

Одним з найпоширеніших методів при даному виді захворювання є спиртова настойка з кореня білої перстачу. 100 г подрібненого коріння заливають 1 літром горілки, ставлять на три тижні в затемнене місце, фільтрують. Перед вживанням розчин необхідно розбавляти водою. Приймати краще перед їжею. Настоянку капають по 10-15 крапель на півсклянки води. Курс лікування – місяць, потім потрібно зробити на 2 тижні перерву та повторити курс.

Якщо не хочеться приймати спиртову настойку, можна заварювати відвар. Для його приготування беруть 2 столові ложки сухої подрібненої сировини, поміщають у термос, заливають півлітра окропу і залишають настоюватися на всю ніч. Вранці фільтрують і кількість настою, що вийшла, поділяють на 3-4 прийоми.

Ще однією ефективною лікарською рослиною при гіперплазії щитовидки вважається чебрець. На 1 столову ложку трави знадобиться склянка кип'яченої гарячої води. Відвар потрібно наполягати 30 хвилин. Пити – по 250 мл за один прийом. Прийомів має бути не менше 2-х. Через кілька тижнів прийому, вже повинні бути видно позитивні результати. Крім того, можна пити відвари з медуниці, кори дуба, дурнишника. Прийом та приготування аналогічне.

Як зовнішнє лікування можна використовувати кору дуба або подрібнений з неї порошок. Свіжою корою чи порошком натирають шию. Також можна носити намисто, виготовлені з цієї кори.

Підсилити дію лікувальних методів допоможе вживання суміші, яку готують із волоських горіхів, гречки та меду [41]. Горіхи та крупу подрібнюють у кавомолці або на блендері. Беруть усі 3 компоненти по 200 грамів і ретельно змішують. Отриману кашу треба з'їсти протягом дня. Її необхідно приймати протягом 3-х місяців за графіком: добу – три. Добу їдять цю суміш, потім три дні перерви, потім знову весь день її їдять і знову 3 дні перерви.

При **гіперплазії плода** насамперед потрібно проконсультуватися з лікарем (це робиться для того, щоб він сам порекомендував лікування, яке не змогло б нашкодити ні дитині, ні вагітній).

При **гіперплазії зубної емалі** народна медицина не передбачає жодних методів лікування. Взагалі, лікуванню піддається лише пришеечні краплі (вони можуть викликати запальний процес ясен). Цю краплю пришийку відшліфовує стоматолог алмазним бором і прописує 7-

денну терапію з використанням препаратів, які містять фосфат. Що стосується запалення ясен, що його вже виникло, то його можна зняти, полоскаючи рот слабким содовим або сольовим розчином, настоянками з календули, кореня лепехи, кори дуба.

Гіперплазію молочної залози лікують за допомогою коренів лопуха [42], полину та картопляного соку [43]. Картопляний сік слід приймати 3 рази на добу протягом 21 дня. П'ють його безпосередньо перед їжею по півсклянки.

Лопух застосовується з ранньої весни і до його цвітіння. На день потрібно з'їдати по 2 очищених черешка лопуха. Можна пити й сік. За 20 хвилин до трапези необхідно випивати ¼ склянки соку з кореня лопуха.

Настій полину потрібно приймати дозовано. Настій готують з 1,5 ложки сировини та 250 мілілітрів окропу, настоюють 3 години, фільтрують. П'ють настій вранці та ввечері по одній чайній ложці протягом 3 діб, потім дозу збільшують до 1 столової ложки та п'ють у такій кількості 7 днів.

При **гіперплазії шлунка**, хворому показано пити відвари зі звіробою та коріння петрушки. За 20 хвилин до їди необхідно випивати по чайній ложці масло обліпихи. Для збільшення виробітку соку шлунка корисно додавати в їжу натертий хрін з медом.

Гіперплазію передміхурової залози лікарі по-іншому називають аденомою [44]. Для її лікування використовують відвари з хвоща, ванни з соломи вівса. На голодний шлунок чоловікам рекомендується з'їдати близько 50 г сирого насіння гарбуза або 3 десертних ложки гарбузової олії [45] (це добове дозування, її краще розділити на 3 прийоми, тобто за раз потрібно випивати по одній ложці олії з гарбуза). У профілактичних цілях щодня потрібно з'їдати по 15 г пилку квіток.

При **гіперплазії печінки** щоранку потрібно починати зі склянки теплої води, в яку варто додати сік лимона і чайну ложку меду. Протягом дня потрібно з'їдати 0,5 кг гарбуза натертого [46] або випивати склянку гарбузового соку. У лікуванні допоможуть відвари із суниці, журавлини та шипшини.

Небезпечні та шкідливі продукти при гіперплазії

- кава, солодкі газування та будь-які алкогольні напої;
- маргарин та кондитерський крем;
- дріжджі [47] ;
- хлібобулочні вироби, виготовлені з борошна вищого ґатунку;
- гостре, копчене, надто солоне, смажене;
- магазинні ковбаси, консерви, соуси, майонези;
- червоне м'ясо та м'ясо жирних сортів;
- фаст фуд;
- спеції у великій кількості;

- велику кількість солодкого (краще будь-яку кондитерку замінити на мед, гіркий чорний шоколад та галетне печиво);
- молочні продукти з високою жирністю та з наповнювачами;
- будь-які продукти, до яких були додані барвники, підсилювачі смаків та у складі яких є Е кодування.

Для унеможливлення розвитку злоякісних пухлин варто відмовитися від цих продуктів. Вони сприяють нагромадженню шлаків в організмі. Зашлакованість організму змушує печінку працювати у посиленому режимі, що може призвести надалі до збоїв у її роботі. А збій у будь-якій системі – це, як ми вже знаємо, одна із причин розвитку гіперплазії.

Література

1. Лазарева, Ст, & Єлісєєва, Т. (2021). Живлення при ожирінні. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (16). DOI: 10.59316/j.edpl.2021.16.19
2. Лазарева, Ст, & Єлісєєва, Т. (2021). Діабет - ознаки та симптоми, корисні та небезпечні продукти, народні засоби. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (16). DOI: 10.59316/j.edpl.2021.16.24
3. Єлісєєва, Т., & Ткачова, Н. (2020). Їжа під час вагітності. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (11). DOI: 10.59316/j.edpl.2020.11.24
4. Ткачова, Н., & Єлісєєва, Т. (2020). Їжа для мами, що годує. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (11). DOI: 10.59316/j.edpl.2020.11.25
5. Єлісєєва, Т., & Ткачова, Н. (2019). Антиоксиданти - опис, користь, вплив на організм та найкращі джерела. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (7). DOI: 10.59316/j.edpl.2018.7.12
6. Шелестун, А., & Єлісєєва, Т. (2019). Омега-3 - опис, користь, вплив на організм та найкращі джерела. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (7), 88-93. DOI: 10.59316/j.edpl.2018.7.10
7. Єлісєєва, Т., & Шелестун, А. (2022). Олія лляна - корисні та небезпечні властивості, хімічний склад, застосування в кулінарії та косметології. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (19). DOI: 10.59316/oil.2022.19.18
8. Шелестун, А., & Єлісєєва, Т. (2019). Клітковина - опис, користь, вплив на організм та найкращі джерела. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (7). DOI: 10.59316/j.edpl.2018.7.11
9. Єлісєєва, Т., & Ткачова, Н. (2019). Буряк (лат. *Béta vulgaris*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (8), 51-61. DOI: 10.59316/.vi8.43
10. Ткачова, Н., & Єлісєєва, Т. (2021). Яблука – користь та шкода, доведені дієтологами. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 3 (17), 84-88. DOI: 10.59316/.vi17.130
11. Єлісєєва, Т., & Тарантул, А. (2018). Морква (лат. *Daucus carota subsp. sativus*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (6), 43-55. DOI: 10.59316/.vi6.31
12. Ямпільський, А., & Єлісєєва, Т. (2019). Кабачок (лат. *Cucúrbita pépo*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (10), 26-36. DOI: 10.59316/.vi10.55
13. Ямпільський, А., & Єлісєєва, Т. (2020). Ожина (лат. *Rubus caesius*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (13), 37-46. DOI: 10.59316/.vi13.82
14. Ямпільський, А., & Єлісєєва, Т. (2020). Фейхоа (лат. *Acca sellowiana*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (11), 2-11. DOI: 10.59316/.vi11.61

15. Єлісеєва, Т. (2021). Користь фейхоа для дітей, чоловіків та жінок – 8 наукових доказів. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (18), 29-33. DOI: 10.59316/.vi18.139
16. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2021). Вівсянка. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (15), 43-60. DOI: 10.59316/.vi15.97
17. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2019). Гречка (лат. Fagopyrum). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 1 (7), 34-44. DOI: 10.59316/.vi7.37
18. Тарантул, А., & Єлісеєва, Т. (2021). Рис (лат. Orýza). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (15), 61-74. DOI: 10.59316/.vi15.98
19. Єлісеєва, Т., & Мироненко, О. (2018). Вітамін С (аскорбінова кислота) опис, користь та де міститься. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (4), 33-44. DOI: 10.59316/.vi4.19
20. Єлісеєва, Т., & Мироненко, О. (2018). Вітамін Е – опис, користь, вплив на організм та найкращі джерела. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (6). DOI: 10.59316/.vi6.33
21. Єлісеєва, Т., & Ямпільський, О. (2018). Апельсин (лат. Citrus x sinēnsis). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (6), 2-13. DOI: 10.59316/.vi6.27
22. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2019). Лимон (лат. Cítrus limon). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 1 (7), 2-11. DOI: 10.59316/.vi7.34
23. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Шипшина (лат. Rosa). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (11), 67-77. DOI: 10.59316/.vi11.67
24. Тарантул, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Болгарський перець (лат. Cápsum annuum). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (13), 47-58. DOI: 10.59316/.vi13.83
25. Єлісеєва, Т., & Тарантул, А. (2019). Полуниця (лат. Fragária). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (8), 38-51. DOI: 10.59316/.vi8.42
26. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2021). Ківі (лат. Actinidia chinensis). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (15), 2-13. DOI: 10.59316/.vi15.94
27. Єлісеєва, Т., & Ямпільський, А. (2020). Горобина (лат. Sórbus). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (14), 27-38. DOI: 10.59316/.vi14.88
28. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2018). Калина (Viburnum). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (5), 43-51. DOI: 10.59316/.vi5.25
29. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Чорна смородина (лат. Ribes nígrum). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (12), 71-82. DOI: 10.59316/.vi12.76
30. Тарантул, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Шпинат (лат. Spinacia oleracea). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (12), 48-59. DOI: 10.59316/.vi12.74
31. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Петрушка (лат. Petroselinum crispum). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (12), 2-12. DOI: 10.59316/.vi12.70
32. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Обліпиха (лат. Hippórphae). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (14), 2-14. DOI: 10.59316/.vi14.86
33. Ямпільський, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Щавель (лат. Rútex). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (12), 37-47. DOI: 10.59316/.vi12.73
34. Тарантул, А., & Єлісеєва, Т. (2020). Куряче яйце. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (11), 51-66. DOI: 10.59316/.vi11.65
35. Єлісеєва, Т., & Ямпільський, А. (2020). Брокколи (Brassica oleracea Broccoli Group). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 1 (11), 12-25. DOI: 10.59316/.vi11.62
36. Єлісеєва, Т. (2022). Користь броколі: Топ-10 доведених корисних властивостей. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (20), 24-28. DOI: 10.59316/.vi20.172

37. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2017). Кропива (*Urtica*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (1), 01-12. DOI: 10.59316/.vi1.1
38. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2017). Чабрець (*Thymus*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (2), 10-17. DOI: 10.59316/.vi2.8
39. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2018). Календула (Ніготки, лат. *Caléndula*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (4), 2-11. DOI: 10.59316/.vi4.16
40. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2018). Деревій (лат. *Achilléa*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (4), 11-22. DOI: 10.59316/.vi4.17
41. Ткачова, Н., & Єлісеєва, Т. (2023). Мед для здоров'я людини – опис видів (40+), особливості та корисні властивості кожного, рекомендації щодо використання. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (25). DOI: 10.59316/j.edaplust.2023.25.14
42. Єлісеєва, Т., & Ткачова, Н. (2018). Лопух (*Árctium*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, (5), 2-10. DOI: 10.59316/.vi5.21
43. Eliseeva, T., & Shelestun, A. (2023). Картопляний сік - недооцінений напій здоров'я та довголіття. Топ-6 корисних властивостей. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 2 (24), 8-13. DOI: 10.59316/j.edaplust.2023.24.2
44. Лазарева, Ст., & Єлісеєва, Т. (2021). Аденома простати - ознаки та симптоми, корисні та небезпечні продукти, народні засоби. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (15). DOI: 10.59316/j.edpl.2021.15.39
45. Єлісеєва, Т., & Шелестун, А. (2022). Гарбузова олія – корисні та небезпечні властивості, хімічний склад, застосування в кулінарії та косметології. *Журнал здорового харчування та дієтології*, (19). DOI: 10.59316/oil.2022.19.29
46. Єлісеєва, Т., & Ямпільський, О. (2018). Гарбуз (лат. *Cucurbita*). *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (6), 23-33. DOI: 10.59316/.vi6.29
47. Шелестун, А., & Єлісеєва, Т. (2021). Харчові дріжджі - що це таке і для чого потрібні. *Журнал здорового харчування та дієтології*, 4 (18), 50-54. DOI: 10.59316/.vi18.144

[HTML версія статті](#)

Отримано 02.04.2021

Hyperplasia - signs and symptoms, useful and dangerous products, folk remedies

Valentina Lazareva, general practitioner, nutritionist

Eliseeva Tatyana, editor-in-chief of the project EdaPlus.info

E-mail: lazareva.v@edaplust.info, eliseeva.t@edaplust.info

Abstract. Hyperplasia is an increased number of cells in a tissue or organ that causes the organ or new growth to increase in size (tumor-type tissues are excluded). Hyperplasia can occur in the breast, endometrium, ovaries, thyroid, placenta, prostate. There is even hyperplasia of tooth enamel.